

УКРАЇНА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ СМІЛЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛ ОСВІТИ

СМІЛЯНСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ №10
СМІЛЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

вул. Лобачевського, 2 А, м. Сміла, Черкаська область, 20705
тел. (04733) 5-33-44, 3-75-88, 3-67-51, тел./факс (04733) 3-62-09, email: scool10_smela@ukr.net

ІСТОРІЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 10

Адреса: м.Сміла Черкаської області, вул. Лобачевського, 2

Телефон: 3-75-88

Електронна пошта: scool10_smela@ukr.net

Директор – Бондаренко Тетяна Володимирівна

Нашадками графа Олексія Бобринського за їх кошти для дітей залізничників була побудована чотирьохкласна школа . Школа стала осередком освіти для дітей і працівників станції Бобринська.

Після буремних років революції 1917 року і громадянської війни школа свою роботу відновила.

Вдень в школі навчались малолітні учні, а ввечері дорослі. На початку 20-их років школі було присвоєно звання Постишева і називалась вона Постишевська транспортна середня школа №22.

В 1935 році побудовано нове приміщення і дітей старої школи перевели в нову. В 1936 році відбувся перший випуск школи № 22. Це було 20 випускників – директор школи Махаринець Максим Микитович.

В період німецької окупації школа свою роботу припинила: школу закрили, а приміщення переобладнали в офіцерський гуртожиток. 8 січня 1949 року, відступаючи, німецькі окупанти приміщення школи спалили, залишивши тільки кам'яну коробку школи.

Після 29 січня 1944 року, коли Сміла була визволена від німецько-фашистських загарбників, навчання в школі було відновлено, тільки в її старому приміщенні. Директор школи – Гончар Порфирій Миколайович. Перед педагогічним колективом стояло завдання відбудувати школу.

Директором школи з 28 вересня 1945 року стає Заремба Казимир Аполлонович. В 1944-45 році відбувся перший випуск школи. Атестат про середню освіту одержали 27 випускників. З 1961 року школу перейменовано в середню школу № 10 м. Сміли.

В 1971 році при директорові Остапенко Тамілі Іванівні школа добудувала два корпуси – двохповерхові та трьохповерхові. У 70-х роках школа була дипломантом Всесоюзної виставки досягнень народного господарства в Москві.

Школа працює над проблемою “Вдосконалення професійної майстерності педкадрів, підвищення результативності і якості навчально-виховного процесу шляхом впровадження інноваційних технологій навчання і виховання школярів”. У школі обладнано 23 навчальних кабінетів. До послуг учнів спортивний зал, бібліотека, шкільна їдальня, медичний та маніпуляційний кабінети, 2 майстерні, 2 музеї (шкільний музей, музей ім. А.К.Заремби). Обладнано комп’ютерний клас, де проводять уроки вчителі різних предметів. Усі вчителі володіють методикою використання інформаційних технологій.

Поглиблено вивчається українська мова, математика, історія та біологія. Профільним навчанням охоплені усі учні 10-11 класів. Введені такі профілі навчання: філологічний (українська мова та математичний).

Для задоволення освітніх запитів дітей та учнівської молоді в школі функціонують гуртки.

ВИПУСКНИКИ ШКОЛИ – ЛАУРЕАТИ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ

Випускники школи, письменники БОРИС ПЕДЧЕНКО

Народився Борис Педченко на Смілянщині 30.03.1940 року в сім’ї колгоспників. Невелике степове село Самгородок стало колискою його довоєнного і воєнного дитинства. Батько (Прокіп Оксентійович) був бригадиром у колгоспі, а мати (Олександра Ульківна) очолювала буряківничу ланку. Нелегка повсякденна праця рідних з раннього ранку до пізнього вечора – ось перші дитячі враження тієї далекої пори. Хоча поміж цим, зрозуміло, інколи чарівною казкою лунала журлива українська пісня, вечорами десь на далекому кутку плакала й сміялася гармошка. Були й дитячі радощі й розваги – ігри у війну, пустощі на річці Гнилий Ташлик та біля ставу, піжмурки в старій цегельні та ярах-гнилищах.

З першого дня Великої Вітчизняної війни батько Бориса перебував на фронті, а повернувся аж у липні 1945 року. Окупаційний період у пам'яті Бориса Педченка не закарбувався, занадто ще був малим. Знав лише, що мати й баба Марина (батькова мати) тяжко трудилися в так званому колективному господарстві, створеному фашистськими загарбниками на базі місцевого колгоспу, дбали як могли про свій власний город, бо тільки з нього й жили. Листів від батька сім'я, зрозуміло не отримувала, і хлопець чув, як часто мати плакала ночами.

Більш-менш осмислено Борис почав сприймати події з кінця 1943-го – початку 1944 років, коли в селі осіли відступаючі гітлерівські війська після поразки в битві з 30а Дніпром. В їхній хаті, з якої відкривався краєвид на півсела, розміщувався якийсь командний пункт ворожої частини. Свідченням цього була присутність у хаті хворого офіцера, численної апаратури, солдатів і вартових біля техніки в дворі. Потім була втеча фашистів, обстріл радянськими військовими порожнього села і численні пожежі, руйнування вщент нашої повітки. Ті жахливі години сім'я пересиділа в сусідньому льоху, бо він був цегельним.

1947 рік був одним з найтяжких у житті Бориса Педченка. Навколо панував голод. Навесні сім'я переїхала в місто Смілу, а він залишився з бабою Мариною в селі. Перебивався він з нею з лободи на щиріцю, з щиріці на висівки збирання колосків у полі хліба не додавало. Все те було наслідком не бачено тяжкої війни і господарської розрухи. І погода була вкрай несприятлива, засушлива.

Шкільні роки справедливо називають найщасливішими в житті людини. Це стосується й Педченка. З яким душевним хвилюванням тримав він в руках придбаний десь матір'ю замурзаний Буквар! З якою гордістю носив він через плече брезентову сумку! Бо в тій сумці лежав зшитий матір'ю з різних аркушів перший зошит. А ще там була в'язочка з десяти паличок для рахування, череп'яна чорнильниця, яка вічно розливалася, лежав там і окрасць хліба, або яблуко. І дарма, що ходив він до школи босий, більшість дівчорі бігало тоді до класів босоніж. Зате всі хотіли вчитися. Залізничну школу №22 на ст. ім. Тараса Шевченка (нині школа №10) відбудували в 1950 році. Під час війни вона була розбомблена. Тому 4-ий клас він почав долати в новому приміщенні. До того ж відвідував школу №24, що розташовувалася біля паровозоремонтного заводу (нині електромеханічний ремонтний). Директором призначили Казимира Аполоновича Зарембу, такого собі молодого, худого, високого чолов'ягу, з хвилиною білявого чубу набік. Пізніше він стане незмінним упродовж багатьох років начальником обласного управління народної освіти. А поки-що молодий директор взявся наводити в школі сувору дисципліну, бо потреба в цьому була неабияка. В молодших класах навчалася багато хлопчиків-переростків, вони, як правило, були заїдливими курцями, матюкальниками, запізнювалися на уроки, або пропускали їх, з учителями поводили себе нахабно. Поганий же приклад завжди заразний. Тож К.А. Зарембі роботи вистачало. Врешті-решт порядку в школі він добився.

Вчився Борис охоче. Правда, не любив точних дисциплін. Більше всього любив історію та літературу, багато читав художніх книг. Найулюбленішими були: «Як гартувалася сталь» Остовського, «Стара фортеця» Біляєва, «Молодість» Бойченка, «Бурян» Головка, а також твори А.Гайдара, Ю.Збанацького й інших. Саме ці твори формували в нього і світогляд, і основні риси характеру, і ставлення до оточуючого світу.

У 1955 році в школах було запроваджено деякі напрямки професійної орієнтації старшокласників. Хлопцям пропонувалося вивчати слюсарну, столярну та шоферську справи, дівчатам - кравецтво та художню вишивку. Борис Педченко і багато його ровесників захопилися водійською професією, всім хотілося їздити. Автомобіля, правда, в школі не було, але різних наочних посібників та деталей вистачало. Решту додавала хлоп'яча уява. Тому по закінченню десятирічки в 1957 році він не бачив для себе іншого подальшого шляху, як здобути шоферську спеціальність. Правда на курси, які діяли при локомотивному депо станції імені Т.Шевченка, письменник в жовтні того ж року вже мав посвідчення водія. Кинувся шукати роботу - та ніхто шофером не брав, бо йому ще не виповнилося вісімнадцяти років. Довелося йому тоді влаштуватися слюсарем в Смілянське автопідприємство.

Юність-романтична пора. Навесні 1958 року зачепила Бориса Педченка та романтика своїм крилом і понесла по далеких світах, спочатку в Казахстан, на цілинні землі, а звідти - в армію, в Німецьку Демократичну Республіку. Довелося побувати і в Середній Азії, і на Уралі. Роки, проведені вдалині від рідної домівки стали справжньою школою мужніння.

В радгоспі «Краснознаменський», Кургальджинського р-ну, Акмолінської області, де Борис працював водієм, налічувалося 35 тис. гектарів землі, було всього 7 бригад, і всюди треба було встигати. Про якесь нормування робочого часу тоді й мови не велося. Спали в бригадних вагонах, кужайки примерзали до стін, їли на ходу.

Після демобілізації в 1961 році Борис Педченко продовжив працювати в Смілянському автопідприємстві водієм. У 1964 році вступив на загальнонауковий факультет Черкаського педінституту, а по закінченню двох років навчання, перевівся в Київський інститут культури, який закінчив у 1969 році. Працюючи водієм, він досить часто дописував до міськрайонної газети «Червоний стяг». Одного дня, у травні 1968 року його запросили на зустріч з редактором І.В.Берестянком. Він запропонував йому роботу в газеті, і той погодився. То була нова яскрава сторінка в біографії Бориса Педченка. Постійне спілкування з маститими журналістами, літераторами, керівниками й передовиками виробництва збагачувало його духовно, розширювало світогляд, додавало досвіду й знань. Письменник вдячний колегам по газетній роботі - Сергію Шкарупі, Василю Мисану, Антону Бондарю, Олександрю Шевченку, Людмилі Онищенко, Степану Мариничу й іншим, за душевне тепло й підтримку, що, безумовно, сприяло становленню Педченка як журналіста й письменника.

У 1970 році Борисові Педченку запропонували роботу в

Смілянському райкомі Компартії України. То був період його громадянського мужніння, розуміння глибинної суті діяльності державного службовця, його відповідальності перед людьми за сказане й зроблене.

У 1976 році Бориса Педченка направили на навчання у Вищу партійну школу при ЦК Компартії України на журналістське відділення. По завершенні навчання працював заступником редактора Золотоніської райгазети. Потім упродовж 11 років (з 1979 по 1990) трудився в Черкаському обкомі Компартії України на різних відповідальних посадах. З 1990-го по 1997 рік був головним редактором обласної газети «Черкаська правда», що пізніше змінила назву на «Черкаський край». З 1997 -по 2000-й рік працював в обласній держадміністрації, потім вийшов на пенсію.

Протягом 1998- 2004 років одна за одною вийшли з друку книги «Задушливий травень», «Оникій Лантух з Недбайлівки», « Приречені», «Вовчиця», «Образа», «Чорний пісок Майдери», «Недбайлівська революція». Значна частина їх видана в Смілянському видавництві «Тясмин». У 2003 році у видавництві «Брама Україна» видано двотомник вибраних творів .У 2006 році вийшло друге видання цього двотомника, яке було представлене Черкаською організацією спілки журналістів України на здобуття державної премії імені Т. Г. Шевченка. У 2006 році вийшла збірка іронічних творів «Закон кривої дії». В 2007 році вийшов роман про козацького гетьмана Івана Сулиму. У 2008 році вийшов у світ ще один роман «Хрещені мечами» у видавництві «Вертикаль».

ЛЕОНІД КОТЛЯРЕНКО

Народився 01.01.1936 року в м. Сміла на Україні.

В дитячі роки він мав пристрасть до читання, мріяв стати моряком.

Після закінчення школи № 22 в місті Сміла, він переїхав до Мурманська. Працював матросом на пасажирському пароплаві «І.Репін». потім 4 роки служив на підводному човні «Малютка». Зараз він підполковник у відставці. Писав у юності, але по-справжньому «захворів» віршами після виходу у відставку.

Друкувався у газетах «На страже Заполярья», «Кольское Слово» і в газеті «Смілянські обрії» на Україні.

Воспоминания от лирического поэта Мурманска, автора 19 лирических книг Котляренко Леонида Андреевича, уроженца города Смелы, Черкасской области, после распада Союза вынужденно проживающего, как в Мурманске по ул. Орликовой 34, кв. 18. инд. — 183/74, так и в г. Смеле, по ул. Жуковского дом № 28 Черкасской области, будучи человеком космополитических навыков, длительное время проживал - 4 года в г. Канаше, Чувашской АССР, в Коми республике, двумя заходами в Мурманске - в 55 г. матрос парохода Илья Репин и ныне - отставной подполковник, пенсионер, инвалид 2-й группы, в течении 4-х лет служил на подводных лодках во всех военно-морских базах Прибалтики, командир отсека и гр.

Электриков П/Л. В послевоенные годы периодически жил в доме своего деда Анистратенко Родиона в с. Терновке Смелянского района Черкасской обл. и в пос. Гречковка при гор. Смеле, учился в школах, как Терновки 2 класса, так и Гречковки до 4-го класса. 10 классов закончил в СШ № 22, нынче № 10. Так, что проживая в разной обстановке, связанной с трудом и злыднями о голодовках знаю гораздо полнее, чем поставлена задача в вопроснике профессора Борисенко.

Если говорить о них, то следует начинать о традиционности этого переходящего из века в век чисто русского, а правильное славянского истребления народов из различных соображений, от неорежений, до прямого умысла как процесса усмирительного. Я бы начал толкование этого с 1919 по 29 г. когда погибло народа наиболее из-за большой миграции населения по причине военных действий гражданской войны и связанных с движением человеческих масс, распространением эпидемии и эпизотий, ослабляющих силы народа, живущих в те времена за счёт возделывания земли: рядом с немочным человеком всегда селится голод, на эту тему в семье отца, его соседей и всего разветвленного рода семьи дедушки Родиона постоянно точились разговоры, в различной форме воспоминаний, с уточнением подробностей, Гречковская родня Котляренко тоже не отставала с информацией: так этот обширный клан распадался на 3 однофамильных ветви по прозвищам наших пра и пра-пра-прадедов, в роду были Фомичи и Юхимивцы, по-имени близнецов, проживающих рядом в пос. Гречковка, хотя существовала экономия графа Бобринского, но Фомичи связывали своё благополучие с производством: Андрей Фомич был машинистом паровоза и возил в путешествиях царя и его семью с придворными. За что, как от царя, так и от графа получал подачку золотыми десятками, что было сбережено до наступления НЭПа и функционирования ТОРСИНов. И эта семья, кое-как выкручивалась и вымерла в т.ч. с дедом Андреем Фомичем от голода в 1947 г. Эта ветвь практически исчезла: то от голода, то истреблённая за полицаиство в годы ВОВ, то выродилась фамилия за счет рождения женского пола. Теперь наша ветвь: дед Юхим никогда на производстве не работал, т.к. отец его отдал на выучку в еврейскую среду местечка Смелы, где проживая с евреями неотлучно, он освоил ремесла — сапожника и крой, и пошив одежды, став большим мастером, был на расхват: каждый в селе желал бы нанять такого поденщика, на недельку-две и тот обшивал всю семью от обуви до фуражки, всякие свитки, кожушки, валенки, а очередь уже требовала зайти в избу к очередному нуждающемуся, за это был хорош заробіток как деньгами, так и натуральным продуктом: каждую неделю он семье приносил, как денег, так и продуктов, семья плодилась, от двух жён было 3 парня и 8 девок - все они пошли на производство к Бобринскому, т.к. девки были высокими, крепышами, упитанными, то работали даже в колёсном цеху, ладили шины к колёсам паровозов. Но в годы разрухи в гражданскую войну все они погибли от тифа на огороде, по очереди заражая друг друга, прибежали к моей бабушке Дарье, а та их от порога выпроважала воплями: "Ты тифозная, а у меня - дети", разочарованные, не получив

желаемого, они возвращались по огороду в избу деда Юхима и, не добежав падали и коченели. Человек тогда не имел цены: никто не плакал, хоронили неохотно без гробов как источник инфекции избавиться бы скорее. Вскоре на кучах заработанных ранее кредиток, от голода умер и сам дед Юхим: он поел все квачи с муравьями, которыми раньше смазывались сковороды для блинов, внуки издеваясь приносили в полотенце белосахарные каменья-кругляки под видом булки от родителей, а вскоре и они, как-то незаметно, один за одним повымирали или с ума посходили, от чего и погибли, как люди дефектные, ни к чему не пригодные. Сын Юхима - мой дед Василий тот погиб во время Брусиловского прорыва в 14 году: он был прошит 7 пулями по груди, тоже работал в шинно-колесном цеху с сестрами. Остался брат Иван, по прозвищу Ивасик, этот был грамотей, выучился на химика и работал в гор. Смеле Главным химиком Смелянского района, этот тоже умер в годы эпидемического лихолетий примерно в 33 году, ослабленный тифом переросшим в туберкулез. Прежде чем приступить к 32-33 годам: клан семьи Котляренко был еще третьим родом знаменит, это - Ильичи: Илья дед и Илья его сын: эти были негласными управителями паровозоремонтных мастерских, короче и правильнее - штрейкбрехерами, граф Боб-ринский без старшего Илька не заходил в завод, а тот его вел в места неблагополучные, подробно информируя графа и предлагая радикальные меры по усовершенствованию труда и его процессов, граф на ходу снимал мастеров, а пока они ходили по заводу кучер отвозил домой к Илье заблаговременно прихваченные продукты - мешок муки, сахара песка и рафинада, свинины и телятины, поэтому эта семья процветала и плодилась - одних девчат было 17 человек. Теперь мы вплотную подошли к 32-33 годам, графа давно нет, новая власть притесняет, обиженные ранее мастера стали начальниками цехов - коммунистами и только и слышное кантоновское восклицание "...гнать Илька! Это тебе не при графе, у нас план, тарифы..." А дед уже ослабел от старости и первым умер, за ним сын Илья и все внуки: отец рассказывал: "что-ни-утро, еще темно, а уже стучат: вставай, новый труп думай, если родственник, отец выходит, ищет заборы, где можно еще отодрать досок, сколачивает на скорую руку ящик и до работы, бегом на кладбище выроет ямку, окучит ее кое-как, и так все 17 девочек и парней все какие там были, осталась живой Ильи-сына жена Евфросиния, по-простому Фроська, она решила спастись оставляя это роковое место, забрала самого младшенького Петра Ильича и поселилась в мусорном ящике у конторы именуемой "НАРАБ", т.е. начальник работ на ст. Шевченко, позже это был прод. и пром. магазин, здесь она убирала помещения и выжила за счет хлебных карточек и кое-какого пайка. Сью вырос, стал фронтовым коммунистом, возвратясь с фронта женился по соседству и от рода Ильичей остался его единственный сыночек Андрей, нынче взрослый. Вот так распорядились голодовки с самым большим родовым кланом пос. Гречковка Котляренко, завезенных Потемкиным с Харьковской обл., и как для образования новых деревень, так и для укрепления латифундии Бобринского — внебрачного сына Екатерины - П-й, а главное, чтоб по типу казачества, они кормились от земли и несли

караульно-сторожевую службу на сигнальных вышках посреди расположившихся предприятия Бобринского, его потомки эту вышку оборотили, на ее фундаменте построили ветряную мельницу, которая в мою детскую бытность звалась ориентиром местности: "Дранный млын", сейчас, когда я еду поездом, то на том месте вижу обгрызенный ковшами экскаваторов неподдающийся им остов фундамента.

В прошлом году умерла интересная женщина: Ульяненко Екатерина Евпатиевна 1924 г. рождения, которая много рассказывала о голодовках, но не с лжепатриотических побуждений обвинить СССР, а объективно, как очевидец, кстати, будучи телеграфисткой она в ночь на 22.IV.41 г. первая получила, а затем всех оповестила о начале Гитлеровской агрессии, так вот она, не снимая вины с властей, ничего не делавших для спасения народа, а наоборот ничего не предпринимая надеялись загнать их на социалистические производства, где-бы они укалывая и ишача за паёк и норму хлеба, ценили своё место, как и сделал мой выживший во все голодовки отец: он был и землекопом, прокладывая ж.д. пути в новом направлении, куда подвозили паёк и плотили деньгами, обувью, спецовкой, топливом и исчислением всякого стажа - на будущие льготы, скажем, члену профсоюза. Так вот эта покойница Екатерина, поругивала современных историков обгаживающих Социализм, я неоднократно слышал от неё, что в 32 году обширные территории Рутении, где ходит с топором лихой человек, постигло все поглощающее бедствие - ливни и наводнения, от чего всё вымокло - неурожай, а вслед за ним по-принципу: "сама беда не ходит, а другую водит» - в 33 -м году грянула всё испепеляющая засуха, а тут к ней ещё одна беда: коммунистический способ хозяйствования на селе переходил на новые рельсы - коллективизация. А земля ведь потрескалась так, что туда люди проваливались. Да и сам народ такой меркантильный: вот моя мать и тётя Аня - дочери Родиона рассказывают: "на легковой автомашине в сопровождении 2-х грузовиков с охраной объезжали Украину, заехали и в Терновку, пошли по колхозному двору в коровники, конюшни, где без кормов додыхают больные коровы и коростявые лошади, обслуга была проинструктирована: "встретить на пороге и пойте, что у нас все хорошо» и точно навстречу к Постышеву вышли мужики с закачанными в навозе израненными болячками пухлыми от голода ногами и на вопрос о делах, отчеканили, что "у нас Слава Богу" Постышев, явно огорченный поддельным патриотизмом, махнул рукой, выпалил что-такое: "...ну и хрен с Вами, если Вы такие дуралеи» сел в машину и поехал на Поповку, что рядом.

Теперь из рапортички вопросы о мародёрстве: точно о нём по вечерам у керосиновой лампы очень часто велись речи, как у деда Родиона, так и отца моего: коллективизаторами, читай - "мародёрами" были односельчане из дворов неисправных хозяев, всё это были малоземельные, развращенные на лени, пьянстве и новых течениях социалистического мышления босяки - комсомольцы и всякого рода обдиралы под видом активистов, общественности сельсовета. Вся эта пьянь была поражена тенденциями порока именуемого фешитизмом: заходя к деду Родиону трусить

продовольствие, первым дедом открывали печь и рогачами-ухватами, кочергами извлекали горшки, коржи и всё, что можно сразу съедали тут же и даже вели меж собой тяжбу: "...прекрати объедаться, ночь впереди, чем закусывать будем, да и другие ребята ожидают, чего мы принесём, только о себе думаешь, а ещё комсомолец!» и пр., а когда появлялась новая волна проверяющих и в печи ничего уже не находили, то деда избивали, рылись в сундуках, примеряя по сезону одеваясь и прихватывая ещё для кого-то. Когда уже всё было выгреблено с погребов, Овина - (клуни), кладовых, хватали курей, уток, из насестов выбирали яйца, и так волна за волной весь день и особенно назойливо к ночи свершались эти набеги, когда было уже все унесено, то уходя, кто был с пустыми руками, набирали с поленницы нарубанных дровишек, отапливать гнездо, где они бичевали по ночам, а главное, что кроме отвратительной внешности перепитых рыл, эта новая элита еще была омерзительна своим пролетарским происхождением самых гусных низов с такими фамилиями и именами: Кузьма Гавега или Влас Гузно, Мыкыта Захарлатый - именно такие требовались с именами, которые указывали и воспринимались, как поддонки, а это так здорово какой с такого спрос, если он Гавега? Ведь звучит, почти что - дурачок!

Допрашивая, они интриговали и провоцировали, якобы что-то такое знают, о чём из доброго расположения ещё не разболтали, а если что? То могут решиться, если их доведёт неуступчивость хозяина и не даст сала. На п. 12 запроса о возможности спрятать часть продуктов от фактического грабежа, ответу классически - ПЕТРАРКА Франческо: по отношению к уставившейся Советской Власти: "Виновник зла, делает само зло терпимым." и далее из того же источника: "Для воров и разбойников ничего нет укромного, ничего удалённого, ничего тайного: всюду проникнут, всё обшарят. Нет твердыни, нет благословенного уголка, до которого не добралось бы разнузданное корыстолюбие и вооружённая алчность. А ведь самое грозное вооружение -идейность под прикрытием которого свершалась первоначальная гнусность Социализма.

Насчёт п. 16. Да, и на поле привозили готовые продукты, а порой и в поле разворачивали кухонное хозяйство и кормили, это пережила и моя мать, иногда, по какому-нибудь поводу, обсуждавшая эти вопросы или вспоминая с подругами качество пищи и с чем-либо сравнивая.

Насчет П. 18 о пяти колосках, то этот закон и меня лично ущекотал неоднократно, когда мы - пацанва выходили на стерню, то взрослые нас предупреждали об опасности, но самоуверенность под распев: «Броня крепка и ноги наши быстры..." придавала уверенность, и мы лезли в петлю не из голода или наживы, а с дерзости и шалости, наметив план отступления и скоро появлялся на бричке либо директор совхоза - Конюхов, или верхом объезчик Барановский или с кустов выскакивал кривой — калека сторож Дашевский, но никого поймать им не посчастливилось, разве нагайкой огреет объезчик.

Насколько я понял: в колхоз не желали идти даже безземельная босота, туда вовлекали под воздействием какого-нибудь гнёта или под страхом

раскулачивания и высыпки или др. мерами воздействия с явной перспективой причинения вреда упирающемуся. Сироты оказывались некоторое время беспризорными, а затем определёнными в сиротские приюты или спецучреждения МТБ, ГПУ, МВД и пр.

Во время голодовок люди не помогали друг другу - нечем было из-за тотального изъятия, как способа прищучить и плотнее поставить в зависимость от колхоза.

В этом Аду лучше всего жилось канибалам, а точнее канибалами становились все у кого строения были вдоль заборов, их продолжением, а тропинка пешеходов (как известно в селе она заменяет тротуар) проходила под самым забором и строением, а село наводняли героя наивно полагая поднажиться и раздобыть продуктов, в обмен на которые они несли и предлагали: иголки, нитки, мулине, всякое детское барахлиппео, ремесленные изделия: качалки, макогоны, ухваты, кочерги, спички и пр. Вот и затаивался за сараем у начала забора канибал и, как-только такой корабейник появлялся из-за сарая: одно мгновение и только ноги кверху мелькнут, будучи схваченным за шею. Неоднократно отец рассказывал, как он будучи ещё подростком, добавил себе лет и работая на производстве по литью из чугуна и меди, решил по утрам на рынке подкармливаться для чего оставлял дольку хлеба от нормы и на рынке купив стаканчик студень, при его употреблении, наткнулся на ноготь или фаланг пальца.

Иных засобив, для выживания не иснувало, они были отрезаны и удалены структурами власти от человека. Выход был один - идти на производство и строить коммунизм, за что накормят, кое-как приоденут, даже мыла дадут жидкого в бумажном кульке или свёртке из толии.

Насчёт "Торсинов" ещё владею некоей информацией, но приберегаю редкий сюжет для будущего моего романа, сюжет увязан с криминалитетом и пролазничеством одних за счёт гибели других. Не очень криминальный сюжет могу огласить: на хуторе Паточина возле ж.д. ст. Таганча, Каневского района Черкасской обл. жил родственник моего друга - дядя его, будучи хуторским, т.е. одичалым и с женой крепкого телосложения они не только не спали днём, но и всю ночь трудились, обдирая поля и огороды, поэтому имели, чем торговать ещё от царских времён и запаслись золотыми деньгами, а когда самодержавие рухнуло, то от власти, то ли Пелюры, то ли Скоропатского на ж.д. станции Таганча появилась пулемётная тачанка в сопровождении казацкой сотни и глашатаи по сёлам и хуторам объявили, что пан сотник на тачанке собирает и конфискует золото, клады, украшения, то этот дяденька наложил полную шапку золота понёс сдавать, а этот мой друг с пацанвой бегут рядом и просят, хоть одну, но он отказывая им странно отвечает: "Не можно: здесь допируГ'Ядо сих пор не могу расшифровать это курьёзное словечко, хотя понимаю его смысл, но они добежали до тачанки, сотник небрежно велел: "Высыпь в ящик в передку" и уматывай", но казаки обыскали и нашли при нём одну золотую монету и сотник тут же за утаивание от революционной казацкой власти распорядился всыпать 25 нагаек, и тут же раздев его, было исполнено - своими же, не французами, а

Украинцами в ментиках и шароварах. А, когда эта семья ослабела и вымерла, то родственники сбежались растаскивать имущество, хватали всё что можно унести, а вот на чердаке висела крытая материалом доха, правильное — овчинный кожух, он висел на бантыне и никто его не мог поднять, от веса, да и вшей побаивались. Лишь через несколько месяцев один из родственников снял и тележкой отвёз себе домой, а когда его вспороли, то оказалось, что это изделие было плотно упаковано пришитыми между кожей и сукном золотыми десятками и вот эта дармовщинка помогла посредством Киевского "торсина" не только избежать голода, но и выучить в Киеве детей.

Не могу утерпеть, чтоб не поделиться информацией, как расправлялись Советские власти с обессилившими голодными: были организованы как гуманный акт, - команды, которые выявляли, подбирали уже свалившихся или уже умерших людей, стаскивали их к определённым местам к железной дороге, подходил товарняк с командой ассанизаторов, баграми затаскивал в вагоны и платформы бедолашных тут же пересекая глотку багром и привозили к нынешнему ДОКу, не доезжая до переезда на Одессу, где поворот на ст. Шевченко, другая команда и спасательная аварийная техника паровые землеройные машины аварийной службы рыли рвы вдоль полотна на высоком до 20 метров насыпи под полотно и тогда поезд здесь разгружали, собирались зеваки, там был и мой отец и видели, как ещё живых выпрашивающихся больных: "пощадите, я уже выздоравливав и т.д." сталкивали в эти глубокие рвы, размещая плотнее, чтоб больше влезло, пересыпали хлоркой, а затем поезд уходил, на его место вновь становился аварийно спасательный поезд и паровыми экскаваторами зарывали живых людей, кто выползал — добивали. И вот теперь: уже отмерло несколько поколений и, пожалуй, один я остался, что знаю, что этот огромный по высоте и ширине искусственный насыпь и есть искусственно сработанное захоронение, т. к. была война и эту железную дорогу подвергали авиабомбардировке, как наши, так и немцы и после войны там осталось множество воронок, засеянных коноплей - высокой и кустистой, а рядом кусты боярышника, возле которого цыгане разбивали небольшие и убогие кочевья. Мы школьники к ним заходили и однажды цыганёнок позвал меня в палатку из обрывков ткани и мешковины, когда заползли я увидел странно мигающий светильник и обратил внимание, цыганёнку захотелось прихвастнуть перед мужицким пацаном, а то и выдурить что-либо, я взял в руки светильник, поднял, там была свеча, а в руках моих оказался хорошо отполированный, <<окультуренный>> череп, он мне его отдал за пачку дешёвых папирос то ли "Спорт» 72 коп., то ли ещё хуже - "Бокс" - 52 коп. разжившись таким "сувениром" я разузнал происхождение: где он взял? и в этих воронках в черепах, в зарослях конопли, стал прятать от родителей в школе от учителей запасы папирос: зайдёшь на полпути к школе, отложишь в тайник несколько, а остальные в череп, узнав об этой хитрости вся пацанва унаследовала этот приём, не страшась тифозных костей, они рылись, чтоб заполучить свой череп-сейф. Целофана тогда не было..

По п. 33. знаю, что чтоб хоть что-нибудь употребить в пищу с самой ранней весны, с мартам только лёд растает целые семьи посинелых детей приходили к речке с граблями и болтались в иле, добывая мидий, жарили, варили и в эту же пору, когда заканчивалось наводнение на лугах возле рек оседало некоторое количество промёрзшей картошки, напоминающей уже комочек серого крахмала, вот его подымали и ели, добывали очистки от овощей в местах общественного питания, договаривались в ресторанах с официантками, чтоб те аккуратно складывали в отдельное ведро головы селедки, да и, чтоб отрезали, прихватив чуть спинки, но в этом промысле украинцам сильно мешали цыганки: официантки были шлёндыры послевоенные, имели много перспективных ухажоров, вот тут-то и цыганке карты в руки, а затем и ведро со спецнарезом селёдочных голов. На последующие пункты о памяти умерших от голода, отвечу уверенно, что нет, и даже, если бы я сейчас рассказал этому пра-правнуку рода Котляренко Ильичей - Андрею, всё, что здесь написал, то он бы обиделся, а может и мстил за информацию о его неблагоприятных корнях.

Даже мой отец перехоронивший всех этих Ильичей и своего любимого дедушку Юхима, а затем и дочь Раису 33 г. рождения, я привёл его на это старое заросшее кладбище и выспрашивал: "покажи эти места?"

Он безучастно покрутит ладонью, то в одном, то в другом направлении к опавшим в ямы горбкам могил, пошевелив ладонью скажет так: "Хорошо помню, что, где-то здесь, хоронить приходилось до рассвета и скорей на работу "Марку вешать", не то за опоздание - "Под суд" Вот зароешь наспех и бегом в цех к формовке или литью..." Никто об этом не говорит и не жалеет уже, некому, те, что могли жалеть, сами уже унаследовали землю, а современные людишки вы видите, как испорчены подменной духовных ценностей в соответствии с Планом Даллеса. Все говорят только о деньгах и, как разбогатеть, а тут тебе подвернулся ещё этот очевидный позор с "помаран-чевой" революцией, прости их господи за принижение такого святого дела стойкости, именуемого революцией. Лично я знаю ещё много различных голодовок уморивших славянского народа большие массы: голодали мы и в эвакуации с 41 по 44 г. пока заняв наши дома местные жировали полицаями, пьянствуя с власовцами. Голодали в 47 году. Будучи поэтом иногда на эти сюжеты появляются стихи. Вот один нечаянно я обнаружил в 2-х томнике, моей последней 18-й книги.

Ещё такой упущенный эпизод из раздела подножного корма, дотягивая да нового урожая: это - цветение акации белой, народ, особенно дети обдирали посадки и гроздьями с мошкаркой поедали, а те пожилые или ослабевшие с пухлыми ногами, что уже не ходили перехвачивали детвору у калиток и умоляли принести и им. Мне даже известен трагически закончившаяся такая кормёжка из нашего рода выделилась одна ветвь семьи Кетляренко, переселившись в село Константиновну Смелянского района, так вот юноша крепкого телосложения вылез на акацию и там "по человечески" питался, акация росла над забором с заостренными вершинками, он сорвался и угодил анальным отверстием и проткнул себя, так бесславно может

завершиться жизнь в стремлении помочь ей. Особенно нам пацанам в 47 году не давали прохода пухлые от голода юноши пос. Гречковка, у них деформировались головы, исказилось и потеряло цвет лицо, как бы озверело, распух череп он удлинился, стал массивен и просили они колосочков ржи или других незрелых злаков, а затем горошка, мы переходя к речке нарывали и угощали, но это их не спасло, когда зерно созрело, они не смогли его жевать: в юном возрасте посыпались зубы, от голода. Редким деликатесом был т.н. "земляной орех", в народе - бульба или ещё - репой зовут, ее вплоть до самой смерти мой дед Родион заготавливал на зиму, отдельным засеком "На случай чего, как нашёл -худо-бедно, а пожевал" - говорил он об это резерве. Я знаю, что Хомичи, так те ели даже дроблённую кору вербы, как выпечку и страдали запорами. А урожай вишен - это уже был деликатес, но сорвать их уже было некому: одни обессилили, дотянуться не способны, другие повымирали, далее поспевали молодые початки, качаны кукурузы, радость конечно, не некому было радоваться по той же причине, что и с вишнями. Спаслись только не утратившие связи с пром. трудом, производственников семьи: работающему до 700 граммов хлеба, жене сначала по 300 г помню как радовалась мать, когда отцу на неё дали талоны на 500 гр., а детям всегда по 500 гр. + школьникам в большую перемену по кусочку малюсенькому для калорийности мокрой, но тёплой черняшки и 2-3 канфета "подушечки" или «Лампасе» и учитель учила, показывая на личном примере, как макая огрызком хлеба по парте собрать прилипающие крошки, а за тем в рот и желательно запить водой с бачка тут же в классе. Хорошо выручали большие приусадебные огороды, оставляя половину под овощи, отец половину присевал и тогда в лето была забота всей семьи, как в колхозе надо уберечь от вымерзания и потравы скотом, птицей затем убрать, повязать в снопы, ежедневно на ночь сложить в полукопки, а утром расставить под солнце, оборудовать ток, обмолотить, проветрить, в ручную смолоть на муку иди дома на драче на крупу и т.о. каша обеспечена, а солома - околот, употреблялась на кровлю приусадебных построек и др. нужды. Повсеместно присутствовала охранная изобретательность и жестокость: объезчики в нагайки вплетали металл, чтоб больней: все воровали, молодёжь группировалась в шайки и по ночам таскали домой с колхозных полей снопы пшеницы и пр. зерновых: захожу я к соседу, а он сидит в бочке с водой: ночью колхозный сторож из дробовика ранил солью, вот и выкисает

МИКОЛА ВОРОБЙОВ

Воробйов Микола Панасович отримав Шевченківську премію в 2005 році

Плаксій Борис Іванович отримав Шевченківську премію в 2007 році

Воробйов Микола Панасович Народився 12 жовтня 1941 року в селі Мельниківці. Батьки: Воробйов Панас Васильович загинув в період Великої Вітчизняної війни, Воробйова Ганна Минівна, домогосподарка. Коли жили в селі працювала у колгоспі. В Смілі сім'я проживала по вулиці Веселій 10. 1949 році Микола Воробйов пішов до першого класу СШ № 22 Одеської залізниці, і закінчив її в 1959 році. Навчався в Київському держуніверситеті ім. Т.Г. Шевченка. Один із фундаторів літературного угруповання «Київська школа поезії», котра є яскравим явищем в літературі «шестидесятників». Замовчуваний і недрукований протягом 20 років (після першої публікації в 1962 р. в черкаській газеті «Молодь Черкащини» з передмовою Василя Симоненка).

Учасник Міжнародного фестивалю авторів у Торонто, Канада (1992 рік). Поет, художник.

Автор збірок поезій, виданих в Україні: «Пригадай на дорогу мені» (1985), «Місяць шипшини» (1986), «Ожина обрію» (1988), «Прогулянка одинцем» (1990), «Верховний голос» (1992), «Іскри в слідах» (1993), «Човен» (1999), «Срібна рука» (2000); збірок віршів для

дітей «Лугова криничка», «Зелені трав'яні зайчики». За кордоном видані такі збірки: «Місяць шипшини» (1992, англійською мовою в перекладі Миросі Стефаник, Торонто, Канада), «Signos» (1994, іспанською мовою в перекладі Віри Вовк, Ріо-де-Жанейро, Бразилія).

Лауреат літературних премій: 1992 – імені Павла Тичини, Київ; 1993 – «Благовіст», Київ; 1994 – від «Приятелів РУХу», США.

В 1989 році на Українській студії хронікально-документальних фільмів було зроблено фільм «Майстер», що висвітлював творчий шлях М. Воробйова, показавши його як поета-філософа та самобутнього маляра. Після цієї події Миколу Воробйова стали запрошувати до участі у малярських імпрезах: 1992

– виставка «Весна-92» в Меморіальному музеї Павла Тичини (Київ), 1993 – виставка «Українські примітивісти» (Київ), 1993 – Міжнародна виставка «Осінь-93» (Івано-Франківськ), 2001 – «Білий дощ», галерея «Ірен» (Київ).

За думкою Юрія Тарнавського, Микола Воробйов за свій доробок в царині поезії гідний Нобелівської премії.

Член Національної Спілки письменників України.

Дружина Павленко Алла Олександрівна родом з Кіровоградщини, за освітою філолог, закінчила Київський університет імені Тараса Шевченка. В даний час проживає в США, Нью-Йорк, працює в соціальній службі. Донька Павленко Галина Миколаївна 1969 року народження, за фахом художниця, закінчила Київську художню академію. Онук Михайло, учень художньої школи.

«Черкащина – моя колиска, домівка, а Чигиринщина – батьківщина козацтва».

Спогади Михайла Воробйова про директора школи

«Заремба Казимир - високий, красивий

Рудий, вимогливий

Чудовий вчитель

Хороший математик

Добрий до учнів та вчителів

Жив в школі,

Жив школою

Дбав про шкільний садок».

Вірші українського поета Миколи Опанасовича Воробйова складається із оригінальних за змістом і формою творів, які відкривають самотній внутрішній світ автора, цікавий ракурс його погляду на різноманітні життєві явища. Поет утверджує людяність, добро, чистоту почуттів.

Поет. Живе і працює у Києві. Один з фундаторів літутгруповання «Київська школа поезії». Вважається одним з лідерів андеграунду «сімдесятників». Друкуватись почав після двох десятиліть замовчування у середині 80-х років. За збірку поезій «Верховний голос» (1992) нагороджений премією ім. Тичини, за збірку «Іскри в слідах» (1994) премією «Благовіст». Воробйов тяжіє до медитативно-образних методів на рації у віршуванні, близьких до японської школи «гайку» та китайської поезики епохи Тан. Поетика Воробйова насичена кольоровими екстраполяціями, символічними парадоксами, характерними для ранніх періодів модерністського дискурсу. Метод та образні ряди Воробйова стали своєрідним фундаментом для деяких феноменів сучасного НМ-дискурсу в українській літературі, зокрема для поезії В. Герасим'юка, Я. Довгана, «Нової дегенерації». Одночасно концептуальна складова поезики Воробйова зупинена на межі неігрової потреби модернізму.

Чільний представник знаменитої Київської поетичної школи – сформований наприкінці шістдесятих гурту андеграундових митців із цілком особливим світоглядом – Микола Воробйов не звик до слави. Досі найбільшим формальним пошанування його творчості було гран-прі

минулорічного Форуму видавців. І ось тепер відзначену форумом книжку «Слуга півонії» цілком справедливо пошановано ще й Шевченківською премією.

Сам же поет тихо й скромно живе на околиці Києва, багато пише й малює, передруковує нові поезії на старенькій машинці та – залишається культовою постаттю для ось уже кількох поколінь митців.

А от читати Воробйова непросто. Це зовсім не та поезія, котру «ковтають запоем», вона вимагає тихого, спокійного розмислу, перечитування, неодноразового повернення до найбільш значущих рядків. Ознайомлюючись із нею, слід пам'ятати про одне доволі несподіване, але неухильне правило: не намагайтеся текст зрозуміти! Його конче треба відчутти, перейнятися ним, пропустити крізь власну душу, зрештою – домислити його самому, стати співтворцем вірша.

Так, це постмодернізм, тут нема такої звичної для «модних» авторів гри цитат, псевдоінтелектуалістичних перегуків чи іншої «метушні». Беручись читати таку поезію, слід максимально звільнитися від клопотів, турбот, цивілізаційних нашарувань, - ви майже не знайдете там ні «громадянської позиції», ні якоїсь іншої подібної реакції назовнішній світ-подразник. Ви просто струшуєте із себе всю оцю довколишню шкаралушу й стаєте тим, ким є насправді, - маленькою часточкою великої таємничої природи. Ви не цар її й нічого принципового не можете змінити в її законах, - ви просто спостерігаєте за кожною найдрібнішою зміною її, найтоншим порухом листка, змахом лапки мурашки, танцем пилінки на вітру, а разом із цим відчуваєте, як природні зміни відлунюють у вашій душі, як непомітно разом із ними міняєтеся й ви самі... Або ж навпаки: ловите тоненьку, ледь чутну зміну в собі й спостерігаєте за тим, як вона відлунює в природі... Якщо ви готові піддатися цьому станові – беріться читати Воробйова! Від цього ваша душа незмірно збагатиться. І ще: для Миколи Воробйова ключовими є саме зорові образи. Він не стільки пише поезію, як малює її. А малювати, вочевидь, можна не лише пензлями чи олівцями, а й словами. Усе, що відбувається в його віршах, відбувається перед очима й вловлюється насамперед зором, а вже через зір – душею.

Чильний представник знаменитої Київської поетичної школи Микола Воробйов «приніс у нашу поезію справжню творчу дерзновенність, незвичайну фантазію, сміливість творити прямо на очах здивованого читача незвичайні поетичні образи із найбуденніших речей», - писав поет Віктор Кордун. Наприкінці 1960-их, до заборони на друк його творів, Микола Воробйов устиг надрукувати всього кілька добірок, а книжки його почали з'являтися тільки з кінця вісімдесятих – «Пригадай на дорогу мені», «Місяць шипшини», «Лугова криничка», «Ожина обрію», «Прогулянка одинцем», вибране «Верховний голос», «Човен», «Срібна рука».

Поет живе і працює в Києві. Дружина: Павленко Алла Олександрівна, родом з Кіровоградщини, закінчила Київський університет імені Т.Г.Шевченка факультет російської та польської філології. В даний час проживає в США місто Нью-Йорк, працює в соціальній службі.

Донька: Павленко Гелена
Миколаївна 1969 року народження.
Закінчила Київську художню
академію. Працює художницею.

Онук, за словами дідуся, теж
буде маляром.

Воробйов Микола Панасович
про свою «малу Батьківщину»
«Черкащина – моя домівка, моя
колиска

Чигирин – батьківщина
козацтва

Сміла – моя ненька

Рідна школа – шлях життя»

З особливою ніжністю поет
згаду про своїх вчителів: Музику
Федора Васильовича, вчителя
російської мови та літератури
Другобіцьку Ріну Львівну, вчителя
французької мови Коровіну Лідію
Іванівну.

Про директора школи Зарембу К.А.:

«Високий, красивий, рудий

Розумний, вимогливий, чудовий математик

Вмів в наші голови щось вкласти

Сам був добрий до учнів та вчителів

Жив у школі, жив школою

Дбав про шкільний садок».

БОРИС ПЛАКСІЙ

заслужений художник України (05.2001); маляр, скульптор.

Народився 21.08.1937 (м. Сміла, Черкас. обл.).

Освіта: В 1944 році закінчив залізничну школу № 22 станції
Т.Г.Шевченка – в даний час Смілянська загальноосвітня школа I-III ступенів
№ 10

Дніпропетровська художня школа; Київський державний художній
інститут (1965).

Лауреат Національної премії України ім. Т.Шевченка 2007 рік за цикл
живописних робіт «Творці незалежності», «Агонія зла»

Твори: "Кайдани" (1971), "Той, що йде" (1973), "Жінки-друзі" (1981),
"Чорнобиль" (1986), "Анатема" (1989), "Біль" (1990).

В даний час проживає в Києві.

Сторінки біографії

У другій половині шістдесятих років Борис Плаксій був одним з найпопулярніших і найперспективніших молодих художників-монументалістів. Про нього писали газети і журнали, його оформленням підземного переходу біля двору «України», ресторанів "Наталка", "Пролісок", "Вітряк" захоплювалися, через його роботи сперечалися. Борис готувався до вступу в Союз художників СРСР. Але не судилося... Борис підписав один із колективних листів протесту проти ресталінізації в Україні. Пізніше, йому, як і іншим, пропонували відмовитися від свого «автографа». З художників від підпису не відмовилися тільки двоє: Алла Горська (вона незабаром трагічно загинула) і Борис Плаксій.

Через деякий час йому довелося платити за свою непоступливість: перестали виставляти його роботи. Останньою краплею, що переповнила чашу терпіння «карателів від мистецтва», стало оформлення кафе «Хрещатий Яр», яке Борис Плаксій здійснив в 1971 році. Шанувальники мистецтва валом йшли в «Хрещатий Яр» помилуватися його оформленням, ще тоді, коли воно монтувалося. Але не вписалася творчість у «прокрустове ложе» звичайних уявлень про монументальне мистецтво, яке мали високопоставлені чиновники... На вимогу все переробити, Борис відповів відмовою. Унікальне оформлення кафе, всі роботи Бориса Плаксія в ньому по-варварськи знищили. Творчість Плаксія було сприйнято як зухвалий виклик. І розплата не змусила себе довго чекати: замість того, щоб прийняти в Союз художників СРСР, його звільнили з роботи - він працював в Київському монументально-декоративному комбінаті Худфонду СРСР. Почалися роки поневірянь... Мужньо зносячи пригоди, Борис наполегливо працював. Наприклад, він міг(і зараз може) створити прекрасний портрет за один-два сеанси. Плаксій - неперевершений портретист. Тільки в 1978 році Бориса Плаксія знову взяли на роботу в той самий Київський монументально-декоративний комбінат.

Плаксій створив більше тисячі робіт - різних жанрів і в різному матеріалі. Один з парадоксів нашої дійсності в тому, що Плаксія, якого ніде не виставляли, знають і цінують шанувальники мистецтва(і не тільки в нашій країні). Борис Плаксій - творець багатогранний. Він живописець, монументаліст, скульптор, портретист, ілюстратор, графік, філософ. В союз художників його так і не прийняли. Перед розглядом заяви в приймальній комісії у нього відбулася розмова з відповідальним чиновником про підпис під листом протесту шістдесятих років. І знову Борис Плаксій не захотів відмовитися від нього. У цій відповіді - весь Борис Плаксій.

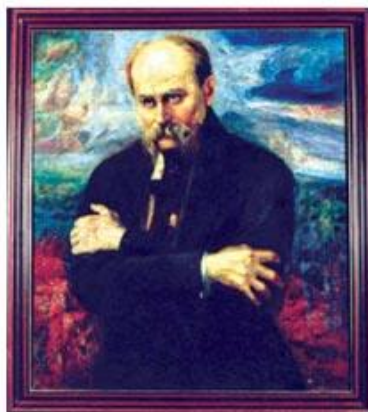
Борис Плаксій вже «розміняв» сьомий десяток. Створив багато. Портрети багатьох талановитих, зі своєю цивільною позицією, але гнаних системою, письменників, поетів, художників, інтелігенції, Борис зобразив на своїх полотнах. Частина з них була використана в подальшому при створенні експозиції: «Борці за незалежність України» в Музеї ім.Кавалерідзе. Те, що його досі не прийняли до Спілки художників, вже викликає посмішку... На початку 2000-ого року Борису запропонували вступити до Спілки

художників України, на що він відповів відмовою, мотивуючи це тим, що, проживши понад шістдесят років без цього, проживе і далі. Але маховик історії вже закрутився в інший бік і незабаром Борис Плаксій удостоюється почесного звання Заслужений художник України. А в 2007 році, з рук Президента України Ющенка Віктора Андрійовича отримує посвідчення Лауреат Шевченківської премії в галузі мистецтва.

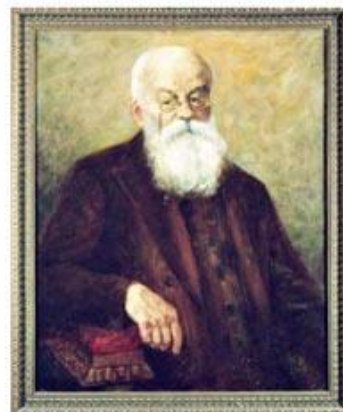
Дехто, як відома героїня «Дванадцяти стільців» Ільфа і Петрова - бабуся з «Воронячої слобідки» може позловтішатися: «А не літай, голубчику, не літай...» Тобто це тобі плата і за непоступливість, і за чесність, і за талант. Сам собі обрав долю - тепер не смій скаржитись. А про те, щоб скаржитися мова не йде: такі люди як Плаксій несуть хрест своєї долі з завидною мужністю. Що ж вони мають з цього? А нічого, крім вистражданого права відповісти словами великого Кобзаря: «Ми просто йшли. У нас нема зерна неправди за собою».

Гетьман Іван Мазепа

Поет-Пророк Тарас Шевченко

*Голова Центральної Ради
Михайло Грушевський*

*Політик, державний і військовий діяч
Симон Петлюра*

*Борис Паксі
Заслужений художник України, лауреат
Національної премії України ім. Т. Шевченка*

*Скульптор, кінорежисер, драматург,
народний артист України Іван Кавалерідзе*

*Політв'язень, поет, Герой України
Василь Стус*

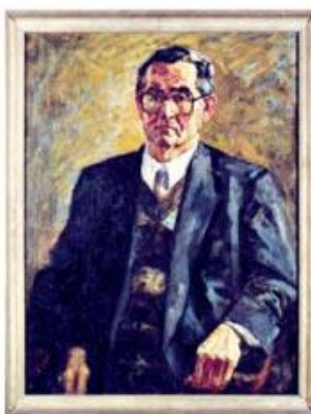
*Президент України
Віктор Ющенко*

*Політв'язень, Герой України
В'ячеслав Чорновіл*

*Поет, Герой України
Іван Драч*

*Політв'язень, академік, Герой України
Іван Дзюба*

*Народна артистка України, Герой України
Ніна Матвієнко*

Опис виховної системи навчального закладу

У школі створено дієву **виховну систему “Розвиток здібностей творчо обдарованих дітей в аспекті художньо-естетичного виховання”**. Виховна система школи має складну організаційну структуру, що включає мету, заради якої створюються; діяльність і спілкування, що забезпечують її реалізацію; відносини; освітнє середовище тощо.

Якщо виховна система зорієнтована на особистість дитини, на розвиток її природних здібностей, на створення в школі атмосфери соціальної захищеності, її творчої співдружності, така система гуманістична за своїм характером, за своїм типом. Провідним методом системи є введення у неї інновацій є метод педагогічного моделювання.

Привабливість такого моделювання полягає в можливості програми черговий варіант системи, прогнозувати результат її реалізації.

Процес розвитку виховної системи значною мірою визначається тим, що вона є самоорганізованою системою. У результаті педагогічного управління виховною системою та процесами самоорганізації складаються закономірності її розвитку.

Перший етап розвитку виховної системи школи – **етап становлення**. Закладено основи виховної системи, розпочато впровадження певних ідей. На даному етапі проаналізовано діяльність соціально-психологічної служби школи; органів самоврядування школи; стан правовиховної діяльності школи; організовано діагностику.

Другий етап пов'язаний із відпрацюванням **змісту та структури** виховної системи. На цьому етапі остаточно утверджуються системоутворювальна діяльність, пріоритетні напрямки функціонування системи.

Для багатьох дітей школа – це дім. У цих умовах виховна система школи чи не єдиний фактор захисту, гарант виживання та безпеки молодого покоління. Це прояв захисної функції виховної системи. У школі створено Дитячу Самодіяльну Асоціацію ДІМ (Діюча Ініціативна Молодь), яка активно працює.

Третій етап – завершальний. Система оформлюється, кожен компонент займає своє місце, системні зв'язки міцніють, життя школи впорядковується, виховна система працює в творчому активному режимі. Шкільний колектив виступає як **співдружність**

дітей і дорослих, об'єднаних спільною, глибоко усвідомленою метою спільною діяльністю, спільною відповідальністю.

Виховна система школи – явище динамічне. Вона народжується, розвивається, оновлюється. Управління виховною системою здійснюється через конкретизацію цілей виховання, розширення провідних видів діяльності, запровадження інновацій у виховний процес.

Основними показниками управління системою є особистість дитини, її самооцінка, включення в діяльність, позиція в цій діяльності, її ціннісна орієнтація, характер самореалізації.

На сучасному етапі розвитку суспільства педагогічний колектив нашої школи, розуміючи потребу докорінного переосмислення виховної системи, насамперед виходить з таких позицій:

- 1. Визнання того, що школа – навчальний заклад, покликаний відповідати потребам і умовам сучасного стану соціального розвитку України та забезпечувати освітні потреби міста.*
- 2. Школа має бути конкурентоздатною й престижною, а це можливо лише в режимі неперервного розвитку і творчого пошуку прогресивних технологій, методик зростання професіоналізму на педагогічному та управлінському рівні.*

Вирішуючи ці завдання школа забезпечує різні види діяльності в широкому спектрі позакласної сфери – гурткової, профільній, спортивній, художньо-естетичній роботі, максимально сприяючи розвитку і самовизначенню особистості дитини.

Головне виховне завдання, яке ставить перед собою колектив нашої школи: виховання соціально-активної, високоморальної, фізично розвинутої особистості.

В основу моделі виховної системи нашої школи ми закладаємо такі загальнолюдські цінності:

***Людина.
Здоров'я.
Праця***

Творчість

Дружба та любов

Виховна система школи – це цілісна структура, яка сприяє успішній діяльності виховання та будується відповідно до моделі випускника, це - спосіб організації життєдіяльності та виховання всіх членів шкільного співтовариства, сукупність взаємодіючих компонентів, що і сприяє розвитку особистості та колективу.

Мета виховного процесу – створення умов для творчої самореалізації особистості та засвоєння нею моральних правил співжиття у людському суспільстві

В основу системи виховної роботи нашої школи покладено ідеї художньо-естетичного виховання. Ми враховуємо особливості виховного впливу навколишнього середовища, сприяємо встановленню оптимальних взаємин із соціумом, а також створенню цілісного виховного простору для розвитку естетичних смаків кожної дитини.

Під основними завданнями художньо-естетичного виховання вбачаємо:

- гармонійний всебічний розвиток дитини;
- підготовка її до життя в існуючих соціальних умовах;
- формування в дітей моральних цінностей з позиції добра, справедливості, правди, людяності;
- розуміння пріоритету виховання дітей з естетичним смаком;
- створення сприятливої трудової атмосфери у школі;
- виховання національної свідомості і самосвідомості;
- культура поведінки в сім'ї;
- залучення до традицій родинно-побутової культури українців, активної участі у міських, обласних, Всеукраїнських конкурсах.

В ЗОШ I-III ст. №10 діють органи учнівського самоврядування Дитячої Асоціації “ДІМ” (діюча ініціативна молодь). Головним завданням

учнівського самоврядування є формування й розвиток соціально активної, гуманістично спрямованої особистості з глибоко усвідомленою позицією, почуттям національної самосвідомості. Жителі цієї Асоціації діляться на 3 ланки:

1. молодша ланка (1-4 класи) – Рада “Дивосвітян”;
2. середня ланка (5-8 класи) – Рада Співдружності;
3. старша ланка (9-11 класи) – Рада Старшокласника.

Учнівське самоврядування співпрацює з батьками, громадськими та учнівськими об’єднаннями. На засіданні Ради Старшокласників підписана Угода про співпрацю учнівського, батьківського та педагогічного колективу.

Голова Ради Старшокласника відвідує загальношкільні батьківські збори, засідання представників органів учнівського самоврядування шкіл міста.

Всі Ради нашої школи тісно взаємодіють з волонтерським загonom школи “Відкрите серце”. Вони разом проводять акції в мікрорайоні школи (“Чисте довкілля” – прибирання території біля Обеліска Слави).

Членами Рад у школі проведено благодійний ярмарок “В Україну завітала осінь”, акції “Діловий костюм школяра”, “Чистота – запорука здоров’я”, “Допоможи птахам узимку”, “Подаруй дитині іграшку”, “Зелені коридори”, “Чисте довкілля”, “Посади дерево”.

Старшокласники чергують по школі. Кожного понеділка черговий клас передає чергування, готує звіт про результати чергування, звіт про санітарний стан класних кімнат та випускає стіннівку з результатами чергування. Питання про якість чергування розглядається на засіданнях Ради Старшокласників.

Органи учнівського самоврядування активно працюють над матеріалами шкільної газети “Десять +». У школі працює лекторська група “Ерудит».

Наша школа покликана стати тим місцем для особистості учня і вчителя, де буде духовно збагачуватися кожен учасник навчально – виховного процесу, де буде формуватися громадянська зрілість і особиста відповідальність за свій внесок у національно – культурне відродження України, у розбудову держави.